

PROFESSIONSHØJSKOLERNES POLITIK FOR VIDENBASERING

2009

INDHOLD

Viden og udvikling i praksis	side 1
Videntrekanten – et åbent videnkredsløb	side 2
Livslang læring, mobilitet og højtuddannet arbejdskraft.	side 2
Samarbejde og partnerskaber	side 3
Udpegede fokusområder mhp. realisering af partnerskaber	side 4
Strategi	side 6
Grundbevilling til videnbasering	side 6

Professionshøjskolernes Rektorkollegium takker kollegiets arbejdsgruppe for det store arbejde med udvikling af professionshøjskolernes politik for videnbaserings.

ARBEJDSGRUPPEN FOR VIDENBASERING

BESTOD AF:

Chresten Kruchov, prorektor, Professionshøjskolen UCC

Johny Lauritsen, dekan for forskning og udvikling,
University College Sjælland

Lena Venborg Pedersen, prorektor, University College
Lillebælt

Søren Gytz Olesen, direktør for udviklingsdivisionen,
VIA University College

Ulla Koch, rektor for University College Sjælland,
formand for arbejdsgruppen

PROFESSIONSHØJSKOLERNES POLITIK FOR VIDENBASERING

EN STRATEGI

Dette oplæg præsenterer Professionshøjskolernes Rektorkollegiums strategi for, hvordan den politiske målsætning om udviklings- og videnbaserende kan bidrage til udforskning og løsning af nogle af velfærdssamfundets mest aktuelle problemstillinger.

Oplægget er formuleret under hensyn til følgende politiske og juridiske retningslinier:

- Lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser, nr. 562 af 06/06/2007
- Udviklingskontrakterne 2008-2009
- Kvalifikationsrammen for videregående uddannelse af juli 2008 (Akkrediteringsbekendtgørelsen, bilag 4), knyttet til den europæiske kvalifikationsramme, jf. Bologna-processen.
- Den europæiske modernisering af området for højere uddannelse, som udmøntes gennem Bologna-processen (1999) og Lissabonstrategien (2001).
- Europæiske strategier for Research and Development (R&D) knyttet til de europæiske Universities of Applied Sciences (UAS), repræsenteret ved det europæiske netværk UASNET (www.uasnet.eu)

VIDEN OG UDVIKLING I PRAKSIS

Som medarbejder i professionerne oplever man at skulle kunne håndtere stadig større velfærdsudfordringer, f. eks. i relation til udsatte børn og deres familier. Mere traditionsbåren og måske rutinepræget opgaveløsning er således afløst af krav om kontinuerlig refleksion, udvikling af nye metoder og ny faglig viden, synliggørelse og systematisering samt evnen til tværgående samarbejde. Hertil kommer at borgerne stiller stadig større krav til kvaliteten af de velfærdsydelser, der tilbydes. Helt konkret ses det f. eks. hos patienter på hospitaler eller blandt skoleelevers forældre, der udfordrer med høje faglige krav, kræver mere samarbejde og benytter sig af muligheder for frit valg.

Hvis velfærdsprofessionerne således skal kunne udfylde deres meget betydningsfulde rolle i samfundet - en rolle som handler om både at kunne imødekomme de aktuelle borgerbehov og være innovativ og praksisudviklende – bliver det altafgørende, at professionernes medarbejdere og organisationer hele tiden udvikler sig brugerrelateret. Her spiller professionshøjskolernes uddannelser, videnydelser, og ikke mindst deres fortsatte videnproduktion og videnbaserende en afgørende rolle.

Professionernes videnbaserende kan optimalt set realiseres gennem den form for videnproduktion, som typisk betegnes

¹ Begrebet *anvendt forskning* refererer til den internationale betegnelse "applied research", der i Frascati manualen (OECD 2002) defineres som: "original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective, or the objective is to search for practical applications of knowledge."

anvendt forskning og udvikling¹. Anvendt forskning og udvikling sigter netop mod at identificere, udforske og løse de problemstillinger, som karakteriserer et moderne velfærdssamfund. Professionshøjskolerne skal således adressere aktuelle problemstillinger, der er tæt relateret til eller direkte udspringer af professionernes uddannelser og arbejdsfelter. Hertil kommer, at der skal arbejdes målrettet på at gøre ny viden og nye tilgange til praksis til en integreret del af professionshøjskolerne uddannelser og videnydelser, således at ny viden bliver til gavn for professionernes praksis, f. eks. på skoler, i daginstitutioner eller på sygehuse.

En sådan form for udvikling og anvendelse af viden nødvendiggør et tæt og gensidigt samarbejde med offentlige og private velfærdsløvere og virksomheder samt med nationale og internationale forskningsinstitutioner, herunder UAS'er.

VIDENTREKANTEN – ET ÅBENT VIDENKREDSLØB

Forskning og konkret professionserfaring viser, at viden ikke uden videre kan omsættes fra en sammenhæng til en anden f. eks. i form af bøger eller forelæsninger. Viden må bringes i bevægelse og sættes på spil. Viden må hele tiden skabes og genskabes i et proaktivt samspil mellem centrale aktører. EU-Kommissionens visioner og udtrykte behov i relation til de europæiske UAS'er peger således tydeligt i retning af et særligt fokus på samspillet mellem forskning, uddannelse

og praksis – den såkaldte videntrekant (The Knowledge Triangle)²

Det er professionshøjskolerne ambition at opnå særlig excellence i dirigering af det konstruktive samspil mellem videnaktører på professionsfeltet. Professionshøjskolerne lægger således vægt på at udvikle, udbygge og omsætte det konkrete samspil mellem forskning, uddannelse og praksis, således at ny viden bringes proaktivt i spil i praksisfeltet – og således bidrager til håndtering af nogle af velfærdssamfundets helt centrale udfordringer. Professionshøjskolerne vil arbejde for at kunne tilbyde grunduddannelser, videregående uddannelser, udviklingsarbejde og videnydelser, som alle er baseret på anvendt forskning og udvikling, ligesom professionshøjskolerne i høj grad vil prioritere at fastholde og videreudvikle videnmiljøer, som kan bære professionernes fortsatte udvikling.

LIVSLANG LÆRING, MOBILITET OG HØJTUDDANNET ARBEJDSKRAFT

Professionshøjskolerne ønsker aktivt at medvirke til den globale videnøkonomi. Professionshøjskolerne tilslutter sig den europæiske modernisering af området for højere uddannelse, som udmøntes gennem Bologna-processen og Lissabonstrategien. Derfor understøtter professionshøjskolerne virksomhed et Livslang Lærings perspektiv.

Som institutioner for anvendt forskning og udvikling ser professionshøjskolerne sig i forlængelse af EU-Kommissionens

² Se UASNET-rapporten: *Research at Universities of Applied Sciences in Europe: Conditions, Achievements and Perspectives* samt UASNETs konferenceudgivelse: *Putting the Pieces together: Universities of Applied Sciences as Linking Pin in the Knowledge Triangle*.

udmeldinger som en central spiller, der tilbyder fremtidig problemløsning af anvendelses- og praksisorienterede opgaver knyttet til velfærdsstaten og servicesektoren.

Professionshøjskolerne ønsker endvidere at styrke den sociale mobilitet på uddannelsesområdet og betragter sig som nøglespiller i indløsningen af ambitionen om mere højtuddannet arbejdskraft i de europæiske lande. Professionshøjskolerne velfærdsrettede arbejde giver desuden anledning til varetagelse og styrkelse af både den professionelle og brugerens demokratiforståelse- og deltagelse, ligesom professionshøjskolerne forsknings- og udviklingsarbejder altid varetages i et inklusivt perspektiv, som understøtter ligebehandling og ligestilling.

SAMARBEJDE OG PARTNERSKABER

For professionshøjskolerne er samspillet med omverden helt afgørende. Den konkrete opgavevaretagelse skal ske i tæt dialog med aftagere og samarbejdspartnere. Derfor er samarbejde og partnerskaber med institutioner, kommuner, regioner, virksomheder og universiteter afgørende for kvalitet og udvikling af fremtidens professionsuddannelser. Samarbejdet har for professionshøjskolerne følgende omdrejningspunkter:

Institutions- og virksomhedsudvikling

Borgernes krav til offentlige og private velfærdsudbydere omfatter levering af velfærdsydelser af høj kvalitet, som kan måle sig med tilsvarende ydelser internationalt. Hospitaler skal f. eks. kunne levere opdaterede behandlingsformer til tiden, ligesom læreren, pædagogen og sundhedsfagligt personale på professionel vis skal samarbejde målrettet om udsatte børn.

Professionshøjskolerne har som formål, at kunne bidrage til at forbedre både offentlige og private virksomheders muligheder for omstilling, kvalitetsudvikling og innovation gennem uddannelse og videnydelser. For at kunne bidrage til at løfte opgaven er det nødvendigt, at velfærdsudbydere åbner sig for øget samspil mellem praksis, uddannelse og forskning.

Professionsudvikling

Den professionelle problemløsning skal være videnbaseret og funderet i systematisk viden om, hvordan forskellige tiltag fungerer i praksis. Professionerne har brug for at træde ind i en ny offensiv og videnbaseret rolle. Medarbejderne skal have sådanne fleksible, mobile og tværfaglige kompetencer, så de på højt fagligt niveau kan løse komplekse udviklingsopgaver i den offentlige og private sektor. Det forudsætter, at professionshøjskolerne virksomhed tager afsæt i anvendt forskning og udvikling og baserer sig på et systematisk og organiseret livslangt læringsperspektiv.

Uddannelsesudvikling

Professionshøjskolerne skal som udbydere og udviklere af professionsuddannelser sikre, at den nyeste viden om centrale tendenser i erhverv, professioner og forskning inddrages i udviklingen af uddannelserne. Dette fordrer et tæt samarbejde med såvel praksisnære som akademiske videncenter, en styrkelse af professionsuddannelsernes didaktiske grundlag og en kontinuerlig kompetenceudvikling af professionshøjskolens medarbejdere.

Partnerskaber er en samarbejdsmodel, hvor partnerne vælger hinanden på baggrund af komplementære innovations- og samarbejdskompetencer samt interesse i forhold til egen

opgavevaretagelse. Professionshøjskolens interesse i et sådant samarbejde er uddannelsesudvikling gennem professions- og forskningsbaseret samt bidrag til såvel professions- som institutions- og virksomhedsudvikling.

FOKUSOMRÅDER

For at realisere ovenstående peges på følgende fokusområder:

- *Videreudvikling af samarbejde med universiteter, arbejdsmarkedets parter og faglige organisationer.*
Samarbejdet skal sikre løbende udfordring af praksis samt bidrage til udvikling af relevant og anvendelig viden i samspil mellem forskning, uddannelse og praksis.
- *Professionsuddannelser skal i højere grad baseres på anvendt forskning og udvikling.*
Forskning i professionsuddannelser i et internationalt perspektiv peger f.eks. på, at forskningsbaseret tilsyneladende er centralt for uddannelsernes kvalitet og attraktivitet. Det synes oplagt, at professionshøjskolernes ekspertise på området ville kunne udvikles og udbygges ved netop at blive baseret på anvendt forskning, sådan som det er i eksempelvis Holland og Norge.
- *Styrkelse af de igangværende udviklingsprocesser for professionernes praksis.*
Dette skal ske gennem videnbaseret og styrkelse af videntrekanten – det åbne videnkredsløb i tæt samarbejde med erhvervs- og professionsrådets parter.

- *Afprøve ny teknologi og metoder i samspil med praksisudøvere.*

Udviklingsarbejde og videndeling med professioner og aftagerfelt skal sættes i fokus. Professionshøjskolernes udviklings- og videnaktiviteter skal derfor systematisk afprøve nye koncepter, teknologier og metoder i samspil med aftagerfeltet og praksisudøvere. Det kritiske udviklingsblik, som er forudsætningen for et højt fagligt niveau i udviklingsarbejdet, skal inddrage refleksioner over og hensyn til virkninger og konsekvenser for deltagere og brugere i udviklingsprocesserne.

- *National kvalitetssikring og formidling af professionsviden.*

Den viden som allerede er til stede i professioner og praksis samt ny viden udviklet på grundlag af anerkendte metoder og modeller af professionshøjskolerne i samspillet mellem praksis, uddannelse og forskning skal systematiseres, omsættes, formidles og anerkendes til gavn for uddannelser og professioner på landsplan. Til dette formål udvikles et nationalt system, som stiller viden til rådighed for professionen, aftagere, uddannelsesinstitutioner og andre relevante brugere. Professionshøjskolerne er allerede i gang med udvikling af et videnregistrerings- og formidlingssystem (PURE). Systemet forventes at blive taget i brug af de enkelte professionshøjskoler i 2009 og på nationalt plan i 2010. Systemet skal løbende videreudvikles og vedligeholdes. Parallelt er der behov for at udvikle metoder til validering af den producerede viden, inden den omsættes. Behovet for kvalificering og anerkendelse af professionsviden ses også på europæisk plan, og det vil være relevant at skele til udvikling af metoder til kvalificering af viden i det øvrige Europa.

- *Udvikling af professionsmasteruddannelser.*

Professionshøjskolernes videregående uddannelsessystem skal matche universiteternes. Professionsmasteruddannelsen er en naturlig overbygning på professionsbacheloruddannelserne og anvendt forskning skal bidrage til at løfte det faglige grundlag for uddannelserne. Den anvendte forskning samt professionsbachelor-, diplom- eller masteruddannelser udgør paralleliteten til universiteternes akademiske uddannelser.

Konkret skal professionsmasteruddannelser imødekomme arbejdsmarkedets behov for kompetencer på områder, hvor disse i dag er utilstrækkelige, manglende eller hvor relevant kapacitet ikke er til rådighed i forhold til den intensiverede samfundsmæssige kompleksitet.

Nogle professionshøjskoler samarbejder allerede om masteruddannelser med universiteter. Dette samarbejde skal bruges i udviklingen og opbygningen af såvel den teoretiske som den praktiske del af professionsmasteruddannelserne, så behovet for uddannelsen, dens relevans og kvalitet udvikles. Nationale og internationale erfaringer viser, at professionsmasteruddannelser er med til at sikre såvel kvalitet som relevans.

- *Kompetenceudvikling af medarbejdere i professionshøjskolerne.*

En væsentlig forudsætning for at kunne udvikle professionerne og bidrage til innovation i uddannelse og praksis er, at professionshøjskolerne er i stand til at rekruttere, fastholde og kompetenceudvikle højt kvalificeret arbejdskraft. Professionshøjskolerne må således kunne tilbyde

et attraktivt og udviklende miljø som ramme for udviklingsarbejdet og en åben og fleksibel stillingsstruktur, som matcher medarbejdernes kompetencer og ambitioner.

- *Udvikling og udbud af en professions-ph.d.-ordning.*

Som led i kompetenceudviklingen af professionshøjskolens medarbejdere, sikring af relevant udviklingsmiljø på professionshøjskolerne samt understøttelse af professionshøjskolernes udbud af professionsmasteruddannelser, udvikles og etableres en professions-ph.d.-ordning. Ordningen skal udvikles i et konkret og strategisk samarbejde med universiteterne, men i forhold til ordinære ph.d.-ordninger skal de i højere grad rettes mod professionsområdet og aftagerfeltet. Professionshøjskolernes ph.d.-aktiviteter i samarbejde med universiteterne skal derfor styrkes gennem anvendt professionsforskning. Professionsforskeruddannelsen udbydes af universiteterne, som under den nuværende lovgivning har retten til uddannelse af ph.d.er. En større andel af uddannelsesaktiviteten skal forlægges til professionshøjskolerne, som har tilknytning til, viden om og faglig udveksling med praksis. I dag foregår forskeruddannelsen af professionshøjskolernes medarbejdere ofte efter denne model. For at sikre professionshøjskolernes medarbejdere relevante forskningsprofiler til professionshøjskolernes undervisnings- og udviklingsaktiviteter bør modellen fremadrettet både formaliseres samt suppleres med en forpligtelse til at professionshøjskoler, aftagere og professioner i samarbejde udpeger genstandsfelterne for professions-ph.d.-uddannelsen. Professionshøjskolerne modtager tilskud direkte til den forlagte del af uddannelsen.

STRATEGI 2010-2015

Kollegiets vidensbaseringspolitik udmøntes gennem en omstilling med en fasemodel. Der skal være sammenhæng mellem udviklingskontrakter, strategiske mål og ressource-regnskaber for sektoren.

Faserne deles i to svarende til de forventede perioder for de kommende udviklingskontrakter og med en slutdato svarende til regeringens milepæl for de videregående uddannelser i 2015.

Fase 2010-12

- Et fortsat fokus på partnerskaber og samarbejde mellem universiteter, professionshøjskoler og arbejdsmarkedets parter.
- Uddannelser baseret på anvendt forskning og udvikling.
- Styrke de igangværende udviklingsprocesser for professionernes praksis.
- Innovation via afprøvning af teknologi og metoder i samspil med praksisudøvere.
- Udvikling af metoder til kvalitetssikring og anerkendelse af professionsviden.
- Videreudvikling og implementering af PURE-systemet til systematisk opsamling, omsætning og formidling af professionsviden.
- Udvikling af professionsmasteruddannelser og uddannelses- og udbudsakkreditering af de første udviklede professionsmasteruddannelser.
- Kompetenceudvikling af medarbejdere i professionshøjskolerne.
- Udvikle professions-ph.d.-ordning.

Fase 2013-15

- Et fortsat fokus på partnerskaber og samarbejde mellem universiteter, professionshøjskoler og arbejdsmarkedets parter.
- Uddannelser baseret på anvendt forskning og udvikling.
- Styrke de igangværende udviklingsprocesser for professionernes praksis.
- Innovation via afprøvning af teknologi og metoder i samspil med praksisudøvere.
- Kompetenceudvikling af medarbejdere i professionshøjskolerne.
- Implementering af metoder til kvalitetssikring og anerkendelse af professionsviden.
- Uddannelse af professions-ph.d.er i samarbejde med universiteter.
- Uddannelse af professionsmastere.

GRUNDBEVILLING TIL VIDENBASERING FOR STRATEGI 2010-15

For at realisere professionshøjskolernes strategi for at levere videnbaserede uddannelser og udviklingsarbejde, er det en forudsætning, at professionshøjskolerne understøttes økonomisk med en permanent grundbevilling til formålet.

Det vurderes, at professionshøjskolerne samlet set har behov for en grundbevilling til videnbasering på minimum 500 mio. kr. årligt i perioden 2010 til 2015. Bevillingen skal i perioden frem til 2015 primært anvendes til følgende overordnede formål:

- Udviklingsarbejde, herunder medfinansiering af projekter,

som forudsætter videnudvikling i samarbejde med professionshøjskolerne indbyrdes og med eksterne videnaktører.

- Udvikling og drift af systematisk videnopbygning, anerkendelse og formidling.
- Forskeruddannelse af 20 pct. af professionshøjskolernes undervisere i samarbejde med universiteterne.
- Øvrig kompetenceudvikling af professionshøjskolernes undervisere.
- Udvikling af professionsmasteruddannelser

Den samlede grundbevilling til videnbasering fordeles mellem professionshøjskolerne efter en model baseret på parametre som professionshøjskolernes uddannelsesbevillinger, eksterne indtægter til udviklingsarbejde samt antal ph.d.er. Det kan også overvejes at inddrage yderligere parametre som antal professionsbachelorprojekter, som indgår i et udviklingsarbejde, antal formidlinger af ny professionsviden mv.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium, maj 2009

PROFESSIONSHØSKOLERNE
UNIVERSITY COLLEGES
DENMARK

University Colleges Denmark
Ny Vestergade 17 st.tv
1471 København K
Tlf. 3338 2200
Fax 3338 2209
uc@uc-dk.dk
www.uc-dk.dk